

Práca podľa chápania svätého Josemaríu: Vízia zjednotenia

Svätý Josemaría učil, že práca je božské povolanie a prostriedok osobného posvätenia a apoštolátu. Inšpirovaný tajomstvom Vtelenia a stranami Svätého písma, presadzoval kristologickú víziu práce, integrujúc ju do duchovného života bez oddelenia svetského od posvätného. Tretia časť zo série Cesta k storočnici.

02.04.2025

Kázanie svätého Josemaríu je nositeľom presnej a mimoriadne bohatej teologickej vízie – ovocia osvietenia, ktoré prijal 2. októbra 1928 – a čerpá z dvoch hlavných zdrojov: Svätého písma a hlbokého pochopenia tajomstva Vtelenia Slova.

Ide o posolstvo so širokým dosahom, pretože je určené všetkým, ktorí žijú uprostred sveta a pracujú v rôznych svetských povolaniach. Zároveň učenie svätého Josemaríu načrtáva osobitné poslanie Diela. Mnohé aspekty kresťanského života, ktoré označuje ako charakteristické pre ducha Opus Dei, vyplývajú z inovatívneho a hlboko kristologického pohľadu na pozemskú realitu a z možnosti dosiahnuť svätosť práve prostredníctvom práce v tejto realite.

Preto je pri pochopení Opus Dei a jeho poslania v rámci poslania Cirkvi osvetľujúce ponoriť sa do učenia svätého Josemaríu o práci.

Božské a profesijné povolanie

Pojem povolania, ako ho vysvetľoval zakladateľ Diela, neoddeliteľne zahŕňa prácu. „Práca je prvotné povolanie človeka, je Božím požehnaním, a poľutovaniahodne sa mýlia tí, čo ju považujú za trest“ (*Brázda*, č. 482). Pri vysvetľovaní povolania do Opus Dei často zdôrazňoval, že profesijné povolanie – to, ktoré si človek myslí, že má, alebo ktoré si kladie za cieľ – je súčasťou Božieho povolania každého jednotlivca. Kto by sa necítil povolaný Pánom k výkonu práce, k činnosti posväcujúcej sa uprostred sveta, nemohol by prijať povolanie do Diela.

„Tolkokrát som vám opakoval, že profesijné povolanie každého z nás je

dôležitou súčasťou Božieho povolania; preto aj apoštolát, ktorý Dielo vykonáva vo svete, bude vždy aktuálny, moderný, potrebný: pretože pokiaľ budú na zemi ľudia, budú tu muži a ženy, ktorí pracujú“ (*List 6*, č. 35).

Ako to bolo v prípade apoštolov, aj podľa svätého Josemaríu môže Boh niekoho povolať práve pri výkone a v kontexte jeho práce (porov. *Cesta*, č. 799). Odpoveď na toto povolanie neznamena žiadnu zmenu stavu: každý zostáva na mieste, kde je vo svete, so svojimi profesijnými záväzkami a rodinnými či spoločenskými vzťahmi (porov. *List 6*, č. 37).

Zakladateľ Diela povzbudzoval svojich synov a dcéry, aby boli prítomní vo všetkých oblastiach, kde ľudia vykonávajú svoje aktivity, pevne zakorenení v svetskej a ľudskej podstate svojho povolania. „Boh ťa

povolal na konkrétnu cestu: vydať sa na všetky križovatky tejto zeme, tým, že budeš vykonávať svoju profesionálnu prácu zahĺbený do Boha“ (*Vyhňa*, č. 748). Tak ako práca nie je len jednou z mnohých činností, ale niečím, čo definuje život toho, kto ju vykonáva, tak ani odpoveď na povolanie do Opus Dei nie je len jedným zo záväzkov, ale formuje celý život toho, kto ho prijal. Toto povolanie zahŕňa všetky aspekty vlastného života: spoločenské vzťahy, priateľstvá, rodinné povinnosti atď.

Na naplnenie poslania Božieho Diela dal svätý Josemaría svojim synom a dcéram jasnú výzvu: premeniť prácu na modlitbu a žiť ako kontemplatívni ľudia uprostred sveta. Ide o originálnu náuku, keďže pre väčšinu ľudí sa povinnosti rodinného, spoločenského a pracovného života obvykle oddelia od kontemplatívneho života a modlitby.

V tomto zmysle sa niekedy posväcovanie práce chápe príliš zjednodušene. Mohlo by sa obmedziť napríklad na začatie úlohy modlitbou obetovania a jej ukončenie modlitbou vďaky, prípadne na príležitostné prerušovanie práce krátkymi strelnými modlitbami. To všetko je, samozrejme, dobré a môže nám pomôcť udržať si Božiu prítomnosť počas dňa. Avšak svätý Josemaría svojich synov vyzýva k niečomu hlbšiemu: premeniť celú prácu na neustály dialóg lásky s Bohom, takmer bez prestania, až do takej miery, že čím viac sme ponorení do sveta, tým viac môžeme a musíme byť spojení s Bohom. „Naše postavenie Božích detí nás privedie k tomu, že budeme mať kontemplatívneho ducha uprostred všetkých svetských aktivít; prostredníctvom modlitby, umŕtvovania, náboženskej a profesionálnej kultúry budeme

spĺňať naše povolanie: čím viac sme zo sveta, tým viac by sme mali byť Božími“ (Vyhňa, č. 740).

V Cirkvi bude každá evanjelizačná práca, ktorá sa predstavuje ako účasť na poslaní Syna, vždy zakorenená v hlbokom zmysle Božieho synovstva. V Opus Dei sa tento dôraz prejavuje osobitným spôsobom. Premieňať svet prácou a tým sa podieľať na poslaní Syna, ktorý zjednocuje a zmieruje všetky veci, znamená vtlačiť ľudskej činnosti “*forma Christi*“, teda formu lásky, služby a dobročinnosti. Práve láska robí malé veci veľkými, premieňajúc aj tie najpokornejšie skutky na chválu Bohu (porov. napr. Brázda, č. 487, 489; Vyhňa, č. 684, 686, 742 atď.). Premieňať svet s “*forma Christi*“ odhaľuje eucharistický rozmer práce, ktorá sa môže prirovnať k predĺženej svätej omši trvajúcej dvadsaťštyri hodín denne, slávenej na základe všeobecného kňazstva veriacich,

ktoré im bolo udelené krstom. Ako zdôrazňoval svätý Josemaría, máme slúžiť Bohu „nielen na oltári, ale na celom svete, ktorý je pre nás oltárom. Všetky ľudské diela sa konajú akoby na oltári a každý z vás vo svojom spojení kontemplatívnych duší, ktorým je váš deň, istým spôsobom slávi svoju svätú omšu, ktorá trvá dvadsaťštyri hodín, v očakávaní ďalšej svätej omše, ktorá bude trvať ďalších dvadsaťštyri hodín, a tak až do konca nášho života“ (*Poznámky z meditácie*, 19. marca 1968, v Álvaro del Portillo, *Cartas de familia*, I, č. 226).

Stručný výraz

Ústredné učenie svätého Josemaríu o práci by sa dalo zhrnúť do jednej vety: „Posväcovať prácu, posväcovať sa v práci, posväcovať iných svojou prácou“ (*Ísť s Kristom*, č. 45).

„Hovorím vám znova, moje deti: Pán nás povolal, aby sme sa – každý vo

svojich životných okolnostiach a vo svojom povolání či remesle – posväcovali v práci, posväcovali prácu a posväcovali iných prostredníctvom práce. Takto možno túto ľudskú prácu, ktorú vykonávame, oprávnene považovať za *opus Dei, operatio Dei*, Božiu prácu“ (*List 6, č. 13*).

Čo táto stručná a zároveň hutná formulácia zahŕňa? Viacerí autori ju komentovali pri rôznych príležitostiach. Pozrime sa na ňu bližšie.

Posväcovať prácu, chápanú ako vonkajší prejav ľudskej činnosti, znamená predovšetkým posväcovať profesionálne, ekonomické, sociálne a politické štruktúry, ktoré vznikajú z ľudskej práce a zároveň ju ovplyvňujú. V jej objektívnom rozmere to znamená prijať poslanie premieňať svet, preniknúť ho Kristovou láskou a ponúknuť ho

Bohu. To si vyžaduje hlboké poznanie dynamiky každého pracovného prostredia, rešpekt k autonómii pozemských skutočností, vysokú odbornú úroveň a radostnú ochotu k obete.

Posväcovať sa v práci v subjektívnom zmysle znamená urobiť z nej privilegované miesto na rozvíjanie kresťanských čností a stredobod duchovného a asketického života, ktorý svätý Josemaría predkladá svojim synom a dcéram (*List 31*, č. 10; *Brázda*, č. 493-494). V duchu Opus Dei vynikajú najmä čnosti ako láska a spravodlivosť v medziľudských vzťahoch, profesionalita a štúdium umožňujúce lepšie vykonávať svoju prácu a získať si prestíž, ako aj poriadok, ktorý pomáha lepšie využívať čas, a tým prinášať väčšiu slávu Bohu (porov. *Cesta*, č. 80).

Posväcovať druhých prostredníctvom práce označuje osobitný spôsob

apoštolskej činnosti členov Diela. Na evanjelizáciu a šírenie Božieho kráľovstva nie je potrebné prácu prerušovať ani ju odsúvať na druhú koľaj. Naopak, členovia Opus Dei sú apoštolmi práve vtedy, keď pracujú spravodlivo, odborne a s láskou, dávajú dobrý príklad, usmerňujú pozemské štruktúry podľa Evanjelia a rozvíjajú služobný rozmer každej profesie. Skrátka, keď stavajú Krista na vrchol každej ľudskej činnosti.

V tejto evanjelizačnej misii sa svedectvo života vždy dopĺňa slovom, ktoré osvetľuje, vysvetľuje dôvody viery, ponúka pomoc a útechu. Blízkosť s kolegami a každodennosť pracovného prostredia robia z tejto evanjelizácie apoštolát priateľstva a dôvery. Svätý Josemaría vo svojich rukopisoch často rozoberá apoštolský rozmer práce.

„Považujem za prirodzené, že túžiš po tom, aby celé ľudstvo poznalo

Krista. Začni však svojou vlastnou zodpovednosťou za spásu ľudí, čo žijú s tebou, za posväcovanie každého jedného z tvojich kolegov v práci alebo pri štúdiu... — To je hlavné poslanie, ktorým ťa Pán poveril“ (*Brázda*, č. 953).

„Môže sa povedať, deti môjho srdca, že najväčším ovocím práce Opus Dei je to, ktoré získajú jeho členovia osobne, apoštolátom dobrého príkladu a úprimného priateľstva so svojimi profesijnými kolegami – na univerzite alebo vo fabrike, v kancelárii, v bani či na poli“ (*List 6*, č. 55).

„Tí, ktorí nevedia, čo znamená úplné zasvätenie sa serióznej profesionálnej činnosti či svetskej vede, budú veľmi ďaleko od pochopenia rozsahu a veľkosti apoštolskej práce, ktorú Boh žiada od členov Diela, a spôsobu, akým ju vykonávajú“ (*List 6*, č. 44).

Pracovať v Kristovi – podľa logiky vtelenia – je hlavné poslanie, ktoré Boh zveruje tým, ktorí sú povolání do Opus Dei. Posväcovať prácu, posväcovať sa v práci a posväcovať druhých prostredníctvom práce nie sú oddelené ani vedľa seba postavené ciele, ale tri neoddeliteľné dimenzie jednej jednotnej reality. Pre svätého Josemaríu tieto dimenzie predstavujú dostatočný dôvod na nadšenie a povzbudenie druhých, pričom zdôrazňuje, že stojí za to zasvätiť život Bohu pre tento cieľ.

„Spojiť profesionálnu prácu s asketickým zápasom a s kontempláciou – čo sa môže zdať nemožné, ale je nevyhnutné na zmierenie sveta s Bohom – a premeniť túto bežnú prácu na nástroj osobného posvätenia a apoštolátu. Nie je to vznešený a veľký ideál, pre ktorý sa oplatí dať život?“ (*Inštrukcie*, 19. III. 1934, č. 33).

Môžeme si položiť otázku: Ako možno tieto učenia aplikovať v prípade choroby, neúspechu alebo nezamestnanosti? Alebo keď práca, ktorú vykonávame, prináša veľa problémov vo vzťahoch, v pracovnom prostredí alebo iných oblastiach? Inými slovami: Sú učenia svätého Josemaríu určené iba pre ľudí v ideálnych podmienkach alebo pracujúcich v určitých situáciách? V skutočnosti je posolstvo posväcovania práce univerzálne a možno ho uplatniť na všetkých ľuďoch a vo všetkých situáciách. Nejde ani tak o to, čo robíme (pracujeme), ale *kým* sme (pracovníkmi). Všetko môžeme v živote zvládnuť s týmto postojom: robiť veci dobre, z lásky, pre službu.

Centrálne učenie posväcovania

Posväcovanie práce zahŕňa aj štúdium, čo bola bežná činnosť medzi mladými ľuďmi, ktorí

sprevádzali svätého Josemaríu v prvých rokoch jeho pastoračnej činnosti. Táto vízia sa odráža už v roku 1934 v kapitole s názvom *Štúdium* v diele *Cesta*, kde sa predstavuje ako úloha, ktorá sa sama osebe môže stať modlitbou a apoštolátom. Rovnako ako práca, aj štúdium má rozmer služby a vytvára vzťahy, ktoré uľahčujú apoštolát priateľstva a dôvery medzi spolužiakmi. Svätý Josemaría zdôrazňoval - najmä medzi mladými ľuďmi - dôležitosť efektívneho využívania času – učenie, ktoré je stále aktuálne (porov. *Cesta*, č. 354-355; *Brázda*, č. 509, 513). V tomto duchu vysvetľoval, že odpočinok neznamená nečinnosť ani lenivosť, ale zmenu činnosti na obnovenie síl (porov. *Brázda*, č. 514).

Jeho kázanie o práci bolo často inšpirované hlbokou úctou k životu Ježiša v Nazarete a jeho práci v tesárskej dielni svätého Jozefa, čo

boli opakujúce sa témy v jeho homíliách (porov. *V Jozefovej dielni v Íst s Kristom*, čč. 39-56; *Božia práca v Boží Priatelja*, č. 55-72). Svätý Jozef, predstavený ako remeselník a učiteľ vnútorného života, sa stal ikonickým vzorom pre členov Diela. Tento príklad viedol svätého Josemaríu k ustanoveniu každoročného obnovenia začlenenia členov Opus Dei v deň slávnosti svätého patriarchu, 19. marca.

Popri svätom Jozefovi je aj Mária z Nazareta predstavená ako vzor posväcovania práce. Jej obyčajný život ukazuje, ako starostlivosť o rodinu prispieva k vykúpeniu a usporiadaniu sveta podľa Božieho plánu, čím odhaľuje, že rodinný život je sám osebe posvätenou a posväcujúcou prácou. U Márie zvlášť vyniká rozmer služby, ktorý je vlastný každej posvätenej ľudskej práci – princíp, ktorý svätý Josemaría zhrnul do hesla: „*Aby sme slúžili*,

slúžiť“ (Íst' s Kristom, č. 50).

Každodenný život Svätej rodiny v Nazarete mu tiež poskytol príležitosť zdôrazniť dôležitosť pokory a kontemplatívneho ticha ako základných prvkov posvätenej práce. Pracovať veľa a dobre, zdôrazňoval, neznamená prepadnúť unáhlenému alebo bezmyšlienkovitému aktivizmu; naopak, povzbudzoval k tomu, aby sme *robili hluk troch a prácu troch tisíc ľudí* (porov. *List 3, č. 66*).

Nie je prekvapujúce, že myšlienka považovať prácu za ústredný bod vlastného posvätenia inšpiruje hlboké a inovatívne učenia o vzťahu medzi prácou a modlitbou, pracovnými povinnosťami a rodinnými záväzkami, ako aj medzi úsilím a odpočinkom. V tomto kontexte svätý Josemaría ponúkol originálny výklad vzťahu medzi Máriou a Martou v Betánii:

„Pri všetkom rešpekte, nikdy
nebudem zdieľať mienku tých, čo
oddeľujú modlitbu od aktívneho
života, akoby boli nezlučiteľné. —
My, Božie deti, máme byť
kontemplatívne: máme byť osobami,
ktoré uprostred ruchu okolitého
sveta dokážu v sústavnom rozhovore
s Pánom nájsť ticho duše; čo vedia
vzhliadnuť k Pánovi ako k priateľovi,
ktorého milujú do zbláznenia“
(Vyhňa, č. 738).

Ak sa človek usiluje o kresťanské
čnosti úprimne a dôsledne, táto
harmónia, hoci je náročná, sa stáva
prístupnejšou.

Zaradenie práce do života čností,
chápané ako vyjadrenie apoštolskej a
služobnej misie, predchádza riziku,
ktoré je dnes tak bežné –
absolutizovaniu práce. Pracovať v
Kristovi chráni pred
redukcionistickým pohľadom a
zabraňuje tomu, aby sa práca stala

cieľom samým osebe. Vyhýba sa aj sklzu do efektivismu, ktorý vzniká, keď práca pohltí celú existenciu a stane sa modlou. Tento fenomén, ktorý svätý Josemaría nazýval *profesionalitis*, skresľuje pravý zmysel ľudskej práce (porov. *Brázda*, č. 502, 503).

Posvätená práca nenarušuje jednotu kresťanského života, ale ju vytvára. Pre svätého Josemaríu bolo obnoviť kresťanom túto jednotu života základným aspektom ducha, ktorý prijal od Boha:

„Plniť Božiu vôľu v práci, kontemplovať Boha v práci, pracovať z lásky k Bohu a bližným, premeniť prácu na prostriedok apoštolátu, dať ľudským veciam božskú hodnotu: toto je jednoduchá a silná jednota života, ktorú máme žiť a učiť“ (*List 6*, č. 14).

Vízia svätého Josemaríu o práci v Kristovi otvára priestor pre dialóg s

kľúčovými pohľadmi teológie pozemských realít, dogmatickej teológie, ekleziológie a duchovnej teológie, najmä v súvislosti s poslaním laikov. V nasledujúcich článkoch sa budeme venovať niektorým z najbohatších aspektov tejto plodnej výmene myšlienok.

Túto sériu koordinuje profesor Giuseppe Tanzella-Nitti. Na jej tvorbe sa podieľajú aj ďalší autori, z ktorých niektorí sú profesormi na Pápežskej univerzite Svätého Kríža v Ríme.

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/article/praca-podla-chapania-
svateho-josemariu-vizia-zjednotenia/](https://opusdei.org/sk-sk/article/praca-podla-chapania-svateho-josemariu-vizia-zjednotenia/)
(11.04.2025)